

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus I. De intellectu regulæ, nihil innovandi pendente lite.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

faltem sibi eam jure dominii possidere; sic expressè L. 3. C. de jure dominii impetrando, §. 2.

1342. Not. 7. si bona vendantur, venditionem faciendam ibi, ubi Reus defendi potest, v. g. ubi domicilium habet, vel contraxit loco contractus accepto pro loco solutionis constitutæ, per L. 1. ff. de rebus authorit. Judicis possid. vel vend. Communior porro Doctorum sententia est, post annum elapsum à missione in possess. bonorum ex primo decreto, Reo adhuc contumace, secundum decretum esse petendum intra unum annum à lapsu prioris post decretum primum; quamvis & in hoc multum varient Authores. Ut autem dicatur, quòd Judex concedat secundum decretum, *cognito jure Actoris*, requirunt aliqui liquidam probationem debiti; alii, sufficere, probatam esse probabilitatem debiti majorem oppositâ, præsertim, si Actor paratus sit Reo deferre juramentum suppletorium, hoc ipso ei per Judicem in citatione intimato.

1343. Not. 8. ea, quæ adusquè diximus, A-

ctorem, propter contumaciam Rei, posse mitti in possessionem bonorum, debere intelligi, si quæstio sit *de rebus profanis*; non autem, si *de dignitate, personatu, vel beneficio Ecclesiastico*: tunc enim missione in possessionem non est locus, sed proceditur ad sententiam definitivam, vel contumax per Censuram Ecclesiasticam coercetur, & parere compellitur; prima pars est ex c. unico h. t. in 6. ibi: *eum, qui (super dignitate, personatu, vel beneficio Ecclesiastico obtinendis) cum aliquo litigat, possessore ob partis adversæ contumaciam, causa rei servanda in ipsorum possessionem statuimus non mittendum: ne per hoc ad ea ingressus patere valeat vitiosus: Sed, liceat in hoc casu (contumacis absentiam, divina replente præsentia) etiam lite non contestata, diligenter examinato negotio, ipsum sine debito terminare.* Secunda verò ex c. 3. Ut lite non contest. ibi: *si causa talis fuerit, quòd idem in possessionem nequeat intromitti, ut juri pareat, per Censuram Ecclesiasticam est contumax compellendus.*

QVÆSTIO XVI.

IN TIT. XVI. UT LITE PENDENTE NIHIL INNOVETUR.

1344. **I**N hoc titulo traditur regula, qualiter lite pendente nihil sit innovandum; cum enim dixerimus præcedente titulo, Actorem, propter contumaciam Rei, posse mitti in possessionem bonorum, de quibus Reo lis mota est; & plura interim, pendente lite, possent attentari, quibus in alterius præjudicium status causæ in judicio immutaretur, in hoc titulo ejusmodi reum innovationibus cavetur.

ARTICULUS I.

De intellectu regulæ, nihil innovandi pendente lite.

1345. **A**Nte responsonem notandum, *litem* censeri *pendentem* à citatione usquè ad sententiam definitivam, si ab ea non
Tom. II.

fuit appellatum, vel aliter non transivit in rem judicatam. Nam citatione legitime factâ induci litis pendentiam, qua stante nihil debeat innovari, ostendimus superius à n. 157. ex Clement. 2. h. t. dixi: usquè ad sententiam definitivam; nam litis pendentia non tollitur per *interlocutoriam*, nisi Judex pronuntiet, se incompetentem; tunc enim definit ea instantia, consequenter lis apud talem Judicem; hinc si alibi non est intentata, perit ipsa lis, & quæ lite pendente prohibita fuerunt, licent; dum nova litis pendentia inducatur; qualis autem debeat esse citatio, & quot modis inducatur litis pendentia, diximus à n. 150. Quoniam per litem intentatam, & subinde pendentem, res evadit litigiosa, ut ostendimus à n. 157. & consequenter nihil ab ulla partium litigantium, lite pendente, fieri potest circa rem liti suppositam, sensus dictæ regulæ non est alius, quàm nulli parti-

um licere quidquam circa rem litigiosam, durante lite, quod præjudicium inferret alteri in causa, circa quam in iudicio litigatur. Hinc quando lis pendet circa rem mobilem, ejus alienatio per emptionem, vel alium contractum non valet, ex dict. à n. 157. quod etiam procedit de rebus quoque aliis liti pendenti subjectis, ex n. 196. ubi etiam fecus agentibus decretas jure poenas retulimus; & limitationem, ut textus intelligatur solum de alienationibus voluntariis; non necessariis. V. dicta à n. 157.

1346. Præter hæc not. 1. à dicta regula, quod innovatio voluntaria lite pendente non valeat, excipi casum, si res litigiosa fiat *obnoxia Religioni*; alienantem tamen, si scienter fecit eam alienationem in Religionem, juberi reddere duplum adversæ parti; habetur *L. fin. ff. de Litigiosis*, ibi: *rem, de qua controversa est, prohibemur in Sacrum dedicare; alioquin dupli poenam patimur, nec immerito: ne liceat eo modo duriorum Adversarii conditionem facere. Sed duplum, utrum Fisco, an Adversario præstandum sit? nihil experimur; fortassis autem magis Adversario traditus est.*

1347. Not. 2. actione instituta in solo possessorio, possessionem fieri litigiosam; non tamen rem ipsam, seu proprietatem; hinc lite pendente super sola possessione, vendendo solum rem, seu proprietatem, non fieret innovatio lite pendente prohibita; quia super Dominio rei per intentatum duntaxat possessorium non est inducta liti pendente, seu vitium litigiosi, quo stante nihil innovandum est quoad id, quo liti subjecta est; & quoniam dictum litigiosi vitium, nec coram Principe solâ supplicatione illi porrectâ (modò in ea non petatur restitutio in integrum) nec coram Judice incompetente, nec per sequestrationem coram sequestrino, nec etiam compromisso in Arbitros, contrahitur, de his idem dicendum venit, quod diximus de proprietate pendente lite super sola possessione.

1348. Cùm autem ex regula superius tradita, omnis innovatio, quæ lite pendente fit circa rem, secundum quod super ea litigatur, factò aliquo præjudicante, causæ litigiosæ, aut juri alterius partis quoad qualitatem liti pendente, vel statum causæ, irrita sit, & nulla (exceptis casibus in n. 1346. & sequenti) sequitur 1. privilegium, lite pen-

dente, impetratum in præjudicium alterius, cum quo lis mota est, subreptivum esse, ac nullum; neque secundum illud causam esse definiendam, si sit impetratum nullâ mentione factâ de *pendentia liti*; ratio sumitur ex *c. dilectus filius*, fin. h. t. Cùm enim Rector Ecclesiæ Passevilla controversiam haberet cum Priore, & Monachis ejusdem loci super jure novalium decimarum, intra fines suæ Parochiæ existentium, & causa pendente coram Judicibus delegatis, Abbas, & Conventus majoris Monasterii Turon: quibus subsunt Prior, & Monachi supradicti pro se, ac membris suis obtinissent à Sede Apostolica indulgentiam super perceptione hujusmodi decimarum: cujus prætextu Prior & Monachi supradictas decimas sibi vindicare contendebant, licet in indulgentia de dicta questione facta mentio non fuisset; re delatâ ad Honorium III. hic rescripsit: *mandamus, quatenus eisdem Judicibus injungatis, ut (indulgentia non obstante prædicta) in negotio ipso procedant, juxta traditam sibi formam; & sic etiam habeatur in c. causam, de Testib. junctâ à gloss. marg. c. dudum, de privileg.* Ex facta decisione in dicto *c. dilectus*, sequitur, quod lis decidenda sit secundum jura existentia tempore controversiæ; non autem secundum privilegium impetratum lite pendente, nisi de liti pendente faciat mentionem.

Ratio autem ex eo est, ut alibi jam sæpe diximus, maximè *lib. 1. tit. de Rescript.* quia Princeps non censetur dare indulgentiam, seu privilegium cum præjudicio juris alieni, præsertim possessoris; sic etiam in privilegio impetrando facienda est mentio antecedentis super ea re foederis, seu compositionis; quippe cui Princeps non facile derogare solet, *c. 3. de decimis.* Accedit in confirmationem, quod statutum, aut lex, de novo emanans, non se extendat ad causam liti pendente, quin potius ea decidi debet secundum jura pristina, Auth. *in medio liti Sacras jussiones non fieri; sed secundum antiquas leges generales lites decidi*; ergo multò magis jus speciale, seu privilegium (quippe quod strictiorem interpretationem meretur) ita accipi debet, ut causæ liti pendente non derogetur. Et ideo privilegium, etiam à Principe, lite pendente, impetratum, vi
cujus

cujus quis privatur usu possessionis sine causæ cognitione, non valet, sed tanquam subrepticium, & rationi obvium, est revocandum, ut dicitur c. à memoria nostra I. h. t. sic Alexander III. Eboracensi Archiepiscopo.

1350. Cum enim Alexander III. ad instantiam Archiepiscopi Cantuariensis inhibitiones literas misisset ad Archiepiscopum Eboracensem, ne Crucem ante se per totam Angliam deferri sineret: Sed Archiepiscopus allegato Apostolico privilegio, ostendisset Pontifici, se, & antecessores suos in possessione hujus gestationis hactenus fuisse; respondit Pontifex, non obstantibus prioribus literis (quas revocatas vult) posse Archiepiscopum, & successores ejus, eam consuetudinem retinere, donec per sententiam definitivam decernatur, utrum Ecclesiæ ejus tale jus competat? Ex hoc enim Papali rescripto deducitur, quod Princeps non facile usum privilegii auferat, dum lis pendet super validitate talis concessionis privilegiatæ, & literæ talis usus revocatoriæ conferri debeant subrepticivæ; sic Lancelot. de attent. p. 2. c. 4. à n. 10. Hinc unusquisque, lite pendente, suam possessionem continuare potest, ut tradit Farinac. fragm. criminal. p. 2. lit. J. n. 325.

ARTICULUS II.

An, & qualiter pendente lite res alienari possit?

1351. Non est dubium, per alienationem rei, super qua lis pendet, fieri quandam innovationem; procedit autem questio de pendente lite mota super Dominio, seu proprietate rei; nam quid dicendum de alienatione rei facta pendente lite in judicio merè possessorio? constat ex num. 1347. quo posito, Resp. quocunque titulo facta sit alienatio rei litigiosæ, eam esse prohibitam; quia per talem alienationem evadit durior conditio Adversario; & constat I. ex c. fin. II. q. I. ibi: quia res in litigio posita in nullam transferrì potest omnino personam, donec legitime cognitionis eventus, cui potius debeatur? judiciaria disceptatione possit agnosci, ex eadem re quis-

piam non sanatur exigere pensiones: sed in eodem statu, re eadem posita, in quo videtur (sicut dictum est) ante constituta, quisquis sibi putat quidpiam posse competere, juridico pulset examine, præjudiciis omnibus inde submotis, sic Gelafius Papa.

Prob. 2. ex L. fin. ff. de litigiosis, ibi: rem, de qua controversia est, prohibemur in sacrum dedicare: alioquin dupli pœnam patimur, nec immerito: ne liceat eo modo duriolem Adversarii conditionem facere. Sed duplum utrum Fisco, an Adversario præstandum sit, nihil exprimitur; fortassis autem magis adversario: ut id veluti solatium habeat, pro eò, quod potentiori Adversario traditus est; & L. fin. C. eod. ubi Justinianus Imperator, censens, inquit, ut si quis lite pendente, vel actiones, vel res, quas possidet, ad alium quendam transtulerit, sive scientem, sive ignorantem, vitio litigiosi contractus subjacere. Questio autem est, an non tantum sit prohibita, sed etiam irrita, & nulla? Glossa in dict. c. quia res, ait alienationem rei litigiosæ esse nullam, vel saltem irritandam; quamvis esse nullam ex his relatis juribus non colligatur aperte, ut patet legenti verba textus, quæ potius insinuant, annullandam, ex illis verbis: tunc irrita rei alienatione facta: videtur tamen sufficienter colligi ex his, quæ jam præmissa, quæ tamen intelligi debent de alienatione voluntaria, non necessaria, ex n. 1345. & hic immediate sequenti; exceptio simul casu, de quo num. 1346.

1353. Observandum præterea, Imperatorem, loquentem de hac innovatione, seu alienatione lite pendente prohibita, in ordine ad penam talis alienationis, facere distinctionem inter contrahentes, & statuerè, ut, si quis sciens, vel ad venditiones, vel ad donationes, seu ad alios contractus accesserit, cognoscat se compellendum non tantum rem redhibere, sed etiam pretio ejus privari, non ut lucro cedat ei, qui rem alienavit, sed ut etiam alia tanta quantitas ab eo fisci juribus inferatur: sin autem ignorans rem litigiosam emerit, vel per aliam speciem contractus eam acceperit: tunc irrita rei alienatione facta, pretium cum alia tertia parte recipiat: Rationem reddit, quia justum est, propter dolosam mentem, & absconditam machinationem, cum non emptori manifestaverit, rem in judicium